

મહેસાણા જિલ્લા માધ્યમિક શાળા સંઘ

પ્રશ્નપત્ર-5

સમય: 3:00 કલાક

ધોરણ : 12 (વર્ષ : 2019-20)

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન (S S)

કુલ ગુણ - 80

વિભાગ-A

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (દરેકનો 1 ગુણ)
યોગ્ય જોડકાં જોડો

[16]

A

- (1) ઉત્તરાર્ધ નૃત્ય મહોત્સવ
- (2) જરીભરતની કલા
- (3) કીર્તિ તોરણ

B

- [A] કેરલ
- [B] વડનગર
- [C] સુરત
- [D] મોઢેરા

નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

4. બૌદ્ધ ધર્મનો મુખ્ય પવિત્ર ગ્રંથ ત્રિપિટક છે.
5. ભારત એક સાંપ્રદાયિક દેશ છે.
6. એતુરનાગરમ પક્ષી અભ્યારણ છે.

નીચેના પ્રશ્નોના સંક્ષિપ્તમાં જવાબ આપો.

7. જળ પ્લાવિત ક્ષેત્ર એ કયો એકમ છે ?
8. ભૂમિગત જળ કેવી રીતે પ્રાપ્ત થાય છે?
9. પ્લાસ્ટિકના ગુણધર્મો કયા છે?

નીચે આપેલી ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

10. 1853 માં ભારતમાં સૌ પ્રથમ રેલમાર્ગ મુંબઈ અને થાણા વચ્ચે શરૂ થયો.
[15 એપ્રિલ, 15 માર્ચ, 21 માર્ચ]

11. બ્રહ્મપુત્ર નદીમાં સુધીની વહાણવટું થાય છે.
[યમુના, હુગલી, ગોદાવરી]

12. ઉત્પાદનનું માનવસર્જિત સાધન ગણાય છે.
[મૂડી, શ્રમ, જમીન]

નીચેના પ્રશ્નોના આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો.

13. રાજ્યની આવક અને ખર્ચ અંગેની નીતિ એટલે શું ?

- (A) નાણાંકીય નીતિ
- (B) ઔદ્યોગિક નીતિ
- (C) વ્યાપાર નીતિ
- (D) રાજકોષીય નીતિ

14. હિસાબી ચોપડે નહિ નોંધાયેલી બિન હિસાબી આવકને શું કહે છે?

- (A) સંગ્રહખોરી
- (B) કાળું નાણું
- (C) દાણચોરી
- (D) કાળા બજાર

15 2005 ના વર્ષને કહેવાય છે ?

(A) રાષ્ટ્રીય મહિલા વર્ષ

(B) રાષ્ટ્રીય જાગરણ વર્ષ

(C) રાષ્ટ્રીય પર્યાવરણ વર્ષ

(D) રાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા વર્ષ

16 સરકારે કેન્દ્રિય “લાંચરુદ્ધત વિરોધી” બ્યૂરોની સ્થાપના ક્યારે કરી છે ?

(A) 1981

(B) 1964

(C) 1999

(D) 1991

વિભાગ - B

[20]

નીચે દર્શાવેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (દરેકના 2 ગુણ)

17 ભારતનો પ્રાકૃતિક અને સાંસ્કૃતિક વારસો બંને વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

અથવા

મેળો એ ગુજરાતની ભાતીગળ સંસ્કૃતિનું હાર્દ ગણાય છે.

18 પ્રાચીન ભારતની હીરા મોતીકામ કલા વિશે સમીક્ષા કરો.

19 ઈલોરાના કેલાસમંદિરનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

20 તાજમહેલ સ્થાપત્યકલા વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

21 આપણા વારસાના જતન અને સંરક્ષણની આવશ્યકતા જણાવો.

22 નિર્વનીકરણની અસરો વર્ણવો. (જંગલ વિનાશની અસરો)

અથવા

લુપ્ત થતા વન્યજીવ વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

23 ભારતમાં જળસંકટ સર્જવાના સંજોગો જણાવો.

24 એલ્યુમિનિયમના ગુણધર્મો અને ઉપયોગો જણાવો.

અથવા

કુદરતી વાયુ વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

25 ખાંડ ઉદ્યોગ વિશે માહિતી આપો.

અથવા

પર્યાવરણીય અતિક્રમણને રોકવાના ઉપાયો લખો.

26 આતંકવાદ અને બળવાખોરી વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

વિભાગ - C

નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (દરેકના 3 ગુણ)

[24]

27 મોર્યકાલીન સ્થાપત્યકલા વિશે સમજાવો?

અથવા

ગુપ્તયુગને કલાનો “સુવર્ણયુગ” કહેવાય છે ? સમજાવો.

28 ભારતની પ્રાચીન વિદ્યાપીઠ તરીકે નાલંદા વિદ્યાપીઠનો પરિચય આપો.

29 જમીન ધોવાણ અટકાવવાના ઉપાયો જણાવો?

30 બજાર પધ્ધતિ અને સમાજવાદી પધ્ધતિ વિશે તફાવત લખો.

અથવા

બજારતંત્રને “મુક્ત અર્થતંત્ર” તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

31 ખાનગીકરણના લાભો અને ગેરલાભો જણાવો?

32 ભાવ નિયંત્રણ શા માટે જરૂરી બન્યું છે? સમજાવો.

અથવા

ગ્રાહકે ખરીદી કરતી વખતે શી કાળજી રાખવી જોઈએ?

33 ભારતમાં સ્વાસ્થ્ય સુધારણા માટે થયેલી કામગીરીનું વર્ણન કરો.

34 આતંકવાદની અસરો વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો?

વિભાગ - D

નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો. (દરેકના 5 ગુણ)

[20]

35 વાસ્તુશાસ્ત્રમાં કઈ માહિતીનો સમાવેશ થાય છે ?

અથવા

પ્રાચીન ભારતે ગણિતશાસ્ત્રમાં સાધેલી પ્રગતિ વિશે નોંધ લખો.

36 ભારતના અર્થતંત્રમાં રાષ્ટ્રીય કૃષિના યોગદાન વિશે જણાવો.

37 ગરીબી ઉદ્ભવવાના કારણો વિશે માહિતી આપો.

અથવા

બેરોજગારી ઘટાડવા કયા ઉપાયો કરી શકાય.

38 બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણના અધિકારની મુખ્ય જોગવાઈઓ સમજાવો.

39 ભારતના રેખાંકિત નકશામાં નીચેની વિગતો આપેલ નકશામાં યોગ્ય સંજ્ઞાઓ વડે યોગ્ય સ્થાને દર્શાવો.

(1) ગીર અભ્યારણ

(2) શેરડી ઉત્પન્ન કરતો પ્રદેશ

(3) કૃત્રિમ કાપડ ઉદ્યોગ કેન્દ્ર નામ સહિત

(4) સ્વર્ણમ ચતુર્ભુજ માર્ગ (દિલ્હી-કોલકત્તા-ચેન્નઈ-મુંબઈ-દિલ્હી)